

Handläggare
Igor Rankovic
UtredningsenhetenDiarienummer
2017KS/0166

Kommunfullmäktige

Svar på motion (MP) Ett jämställdhetslyft i skolan

Förslag till beslut

Motionens respektive yrkande avslås eller anses besvarade enligt följande:

1. År 2018 utses till ett temaår för jämställdhet i skolor	Avslås
2. Värmdös lärare ges möjlighet till fortbildning	Anses besvarad
3. 500 tkr anslås för en översyn av läromedel	Avslås
4. Fokus läggs på trygga miljöer för flickor och unga kvinnor	Anses besvarad
5. Fokus läggs på jämställd tillgång till resurser i skolan	Anses besvarad

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Filip Joelsson m.fl. (MP) har i en motion yrkat att 2018 utses till ett temaår för jämställdhet i Värmdös skolor, att Värmdös lärare ges möjlighet till fortbildning i jämställdhetsfrågor, att 500 tkr anslås för en översyn av läromedel utifrån jämställdhetsperspektiv, att fokus läggs på trygga miljöer för flickor och unga kvinnor i skolan på raster och på väg till och från skolan samt på jämställd tillgång till resurser i skolan.

Jämställd tillgång till resurser är tydligt beskrivet som ett krav i regeringens delmål, jämställd utbildning samt som en del av jämställdhetsuppdraget i skollagen och läroplanerna. Dessutom bedriver Värmdö kommun redan både kompetensutvecklingsåtgärder för personal i förskolan och skolan knutna till jämställdhet samt arbete med fokus på trygga miljöer för alla elever i förskolan och skolan. Mot ovanstående bakgrund anses motionens andra, fjärde och femte yrkande vara besvarade.

I regeringens delmål Jämställd utbildning blev jämställdhetsuppdraget ett prioriterat ämne samtidigt som det förtydligas i Skolverkets förslag till förändringar i läroplanerna. Jämställdhetsuppdraget och jämställdhetsarbetet är ett av huvudämnena inom Värmdö skolornas satsning på inkluderande lärmiljöer. Motionens första yrkande föreslås därför avslås. Då kvalitetssäkringen av läromedel ingår i läraruppdraget samt då det saknas utrymme för detta i befintlig budget föreslås att motionens tredje yrkande avslås.

Bakgrund

Filip Joelsson, Siv Strömbäck, Hanna Thorell, Thomas Lindell Taylor och Malin Åberg Aas (samtliga MP) har den 22 februari lämnat in en motion till kommunfullmäktige (KF 2017-02-22 § 35) där de yrkar att:

Diarienummer
2017KS/0166

- att 2018 utses till ett temaår för jämställdhet i Värmdös skolor,
- att Värmdös lärare ges möjlighet till fortbildning i jämställdhetsfrågor,
- att 500 tkr anslås för en översyn av läromedel utifrån jämställdhetsperspektiv,
- att fokus läggs på trygga miljöer för flickor och unga kvinnor i skolan på raster och på väg till och från skolan,
- att fokus läggs på jämställd tillgång till resurser i skolan under lektionstid och på raster.

Motionen behandlades av utbildningsnämnden den 14 december 2017. Nämnden föreslår motionens andra, fjärde och femte yrkanden anses vara besvarade samt motionens första och tredje yrkanden föreslås avslås.

Ärendebeskrivning

Lagstiftning kring jämställdhet i förskolan och skolan

Jämställdhet och likabehandling är tydligt representerade och högprioriterade i lagar som styr verksamheter i förskolan och skolan. Förskolan och skolans arbete med jämställdhet regleras och styrs av: Skollagen (2010:800), Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) och läroplaner för förskolan, grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet samt gymnasieskolan.

Jämställdhet och likabehandling finns bland annat beskrivna som uppdrag i skollagen och läroplanerna¹, där jämställdhet ingår i den värdegrund som förskolans och skolans verksamhet ska utgå ifrån. Skollagen och samtliga läroplaner beskriver tydligt förskolans och skolans uppdrag att motverka traditionella könsmonster samt att alla som arbetar i förskolan och skolan omfattas av ett krav att ge alla barn och elever lika förutsättningar utan begränsningar utifrån kön. ”Jämställdhet, som grundläggande demokratiskt värde, ska både gestaltas och förmedlas.”²

Regeringens delmål Jämställd utbildning

Regeringens tredje jämställdhetspolitiska delmål, som omfattar hela det formella utbildningssystemet från förskola till universitet, är jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling samt att detta krav ska omfatta raster och skolmåltider.

Delmålet Jämställd utbildning blev nytt självständigt mål i november 2016. Regeringen har bland annat gett Skolverket i uppdrag att förtydliga och utveckla jämställdhetsuppdraget och frågor som hör samman med kön. Skolverket har i maj 2017 lämnat sina förslag där man bland annat förtydligar läroplanerna samt konkretiserar och förstärker skolans jämställdhetsuppdrag. Skolverkets nya förslag tar även hänsyn till de elever som inte identifierar sig som flickor och pojkar dvs. elever med könsöverskridande identiteter eller uttryck. Skolverket föreslog att tidpunkten för dessa förändringar ska samordnas med redan

---

¹ <https://www.skolverket.se/regelverk/laroplaner-1.147973>

² [Skolverket](#)

beslutade förändringar i läroplanerna med anledning av nationella IT-strategier vilka träder ikraft 1 juli 2018.³

Förskolans och skolans systematiska arbete med jämställdhet

Skollagen innehåller ett tydligt krav på systematiskt kvalitetsarbete i förhållanden till uppfyllelse av nationella målen för utbildningen. Det övergripande syftet med förskolans och skolans kvalitetsarbete med jämställdhet är att motverka stereotypa könsmonster och könsroller i verksamheten samt att säkerställa att barnen, oavsett kön, får samma förutsättningar dvs. att Jämställdhetsuppdraget ska avspeglas och förmedlas i hela verksamheten.⁴

Systematiskt arbete med jämställdhet i Värmdös förskolor och skolor

Utbildningsnämnden har ansvar för fullgörande, uppföljning och utvärdering av kommunens uppgifter som huvudman enligt skollagen och annan utbildningsrelaterad lagstiftning. Jämställdhetsuppdraget samt likabehandlingsarbetet som redan bedrivs systematiskt, ingår därigenom i förskolans och skolans uppdrag och är något som inte handlar om en enskild utvecklingsinsats utan ska genomsyra hela verksamheten.

Det systematiska kvalitetsarbetet, vilket omfattar jämställdhetsuppdraget, fortsätter att förbättras och utvecklas för att forma en process som på bästa sätt stödjer kvalitetsutveckling av verksamheterna. Exempel på detta är:

- utvecklingsinsatser för jämställdhet såsom arbetet med värdegrundsfrågor, trygghet, temaveckor, gruppstärkande övningar och lekar samt ett arbete med likabehandlingsplanen
- skapande verksamhet i skolor, som en del av utvecklingsinsatser för jämställdhet, där elever kan träna sina olika färdigheter och förmågor kring samarbetsförmåga för att stärka elevens självförtroende, tillit till sin förmåga samt ett jämställdhetsarbete.
- utbildningsåtgärder med temat skolans demokratiuppdrag och värdegrundsarbete har skett i flera skolämnen
- en ungdomsdialog kommer att hållas med temat trygghet med elever i årskurs 7-9, rektorer, tjänstemän, förtroendevalda
- läxhjälp med avsikt att alla elever utvecklas i sitt lärande och bidrar till en ökad likvärdighet
- Värmdö kommun har deltagit i Stockholm Teaching & Learning Studie som rör ämnesdidaktiska och klassrumsrelaterade frågor
- kommunen har deltagit i och fått statsbidrag för Skolverkets nationella satsningar genom kollegialt lärande där lärare genom strukturerat samarbete tillägnar sig kunskap för att utveckla undervisningen, lärande-/värdegrundsmål samt professionsmål

Kompetensutveckling

Hösten 2017 startades en kompetensutvecklingsåtgärder för samtlig personal på fritidshemmen kopplat till utvecklingsinsatser identifierade i samband med Skolinspektionens

---

³ [Skolverket](#)

⁴ Läroplan för förskolan(Lpfö 98/2016)

Diarienummer
2017KS/0166

regelbundna tillsyn samt skolornas systematiska kvalitetsarbete. Satsningen består av teoretiska föreläsningar samt planering och genomförande av aktiviteter i den egna verksamheten. Kompetensutvecklingsatsning på förskolan fortsätter genom en föreläsning för samtliga pedagoger i de kommunala förskolorna med temat jämställdhet och främjande likabehandlingsarbete.

Inkluderande lärmiljöer

Värmdö kommun har under våren 2017 tillsammans med sex andra kommuner i samarbete med ifous⁵ och Högskolan i Borås startat det treåriga forsknings- och utvecklingsprogrammet (FoU) om inkluderande lärmiljöer. Projektet fortsätter under hösten 2017 och två år framåt och syftar till att främja utvecklingen av inkluderande lärmiljöer, öka kunskaperna på skol- och huvudmannanivå samt genom forskning bidra till att stärka den samlade kunskapen om inkluderande lärmiljöer. Detta ska implementeras i alla verksamheter och flera riktade satsningar knutna till jämställdhetsuppdraget har genomförts.

Kvalitetssäkringen av läromedel

Genomlysningen av läromedel ligger idag på lärarna och indirekt på lärarutbildningen och den förutsätter att lärarna är tillräckligt kompetenta att välja mellan olika läromedel bland annat med hänsyn tagen till jämställdhetsuppdraget.⁶

Bedömning

Regeringens delmål Jämställd utbildning blev nytt självständigt mål 2016 och därmed blev jämställdhetsuppdraget ett prioriterat ämne vilket förstärktes av Skolverkets förtydligande och konkretiserande av läroplanerna som föreslås träda i kraft 1 juli 2018. Dessutom är jämställdhetsuppdraget och jämställdhetsarbetet ett av huvudämnena inom kommunens satsning på inkluderande lärmiljöer vilket innebär att jämställdheten kommer att vara en viktig tematsatsning t.o.m. 2019. Motionens första yrkande föreslås därför avslås

Kommunen bedriver redan flera kompetensutvecklingsatsningar för personal i förskolan och skolan knutna till temat jämställdhet, främjande likabehandlingsarbete som en del av sitt systematiska kvalitetsarbete. Dessa kompetensutvecklingsinsatser styrs av skolans och den enskilda lärarens identifierade behov för att nå skolans mål. Motionens andra yrkande anses därmed vara besvarat.

Kvalitetssäkring av läromedel ingår i läraruppdraget. I kommunens budget för 2018 med nämndernas ramar, vilken antogs av fullmäktige den 4 oktober 2017, saknas utrymme för en särskild satsning enligt motionens tredje yrkande, varför detta föreslås avslås.

I Värmdö kommuns förskolor och skolor har ett omfattande arbete etablerats där fokus läggs på trygga miljöer för alla elever i förskolan och skolan. Detta arbete genomförs av temat jämställdhet som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Motionens fjärde yrkande att fokus läggs på trygga miljöer för flickor och unga kvinnor föreslås därför anses vara besvarat.

---

⁵ [Fristående forskningsinstitut för svensk skola och förskola \(ifous\)](#)

⁶ [Skolverket: Hur väljs och kvalitetssäkras läromedel](#)

Diarienummer
2017KS/0166

Jämställd tillgång till resurser är tydligt beskrivet som ett krav i regeringens delmål, jämställd utbildning, samt som en del av jämställdhetsuppdraget i skollagen och läroplanerna. Dessutom förtydligas detta krav ytterligare i Skolverkets förslag till förändringarna i läroplanerna som förväntas träda i kraft den första juli 2018. Mot ovanstående bakgrund föreslås motionens femte yrkande vara besvarat.

Ekonomiska konsekvenser

Motionärernas yrkande om 500 tkr föreslås avslås och ärendet har därmed inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för miljön

Ärendet har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Det övergripande syftet med förskolans och skolans kvalitetsarbete med jämställdhet är att skapa trygga miljöer för alla barn, motverka stereotypa könsmönster och könsroller i verksamheten samt att säkerställa att barnen, oavsett kön, får samma förutsättningar. Därmed finns redan ett etablerat arbete i Värmdö kommun avseende jämställdhetsarbete i förskola/skola. Att avslå/anse motionens yrkanden som besvarade bedöms därmed inte ha några direkta konsekvenser för medborgarna i detta avseende.

Konsekvenser för barn

I likhet med konsekvenser för medborgare bedöms förslag till beslut inte medföra några direkta konsekvenser för barn. Ett omfattande arbete inom de frågor som motionärerna tar upp pågår redan i Värmdös skolor och förskolor, bland annat utifrån krav i skollag och läroplan.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansli-och utredningsavdelningen i samråd med kultur-och utbildningssektorn.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Biläggs/Biläggs ej
1	Motion (MP) Ett jämställdhetslyft i skolan	Biläggs
2	Protokollsutdrag KF 2017-02-22 § 35	Biläggs
3	Protokollsutdrag UTN 2017-12-14 § 83	Biläggs

Sändlista för beslutsexpediering

Kommunstyrelsen

Utbildningsnämnden

Camilla Broo
Kommundirektör

Frida Nilsson
Sektorchef administration